

KARLSBORG

Riktlinje för biståndshandläggning

Socialtjänstlagen (SoL)

Gäller för:	Socialförvaltningen
Diarienummer:	2024-179
Beslutande:	Socialnämnden
Datum för beslut:	2024-09-09
Paragraf i protokoll:	§ 76
Gäller från och med:	2024-11-01
Dokumentansvar:	Socialchef
Aktualitetsprövning:	Ska ske under första året av varje mandatperiod.

Innehåll

INLEDNING	3
Riktlinjens syfte	3
Målgrupp	3
Socialtjänstens ansvar	3
Samverkan och delaktighet.....	3
Lagstiftning	3
Socialtjänstlagen.....	4
Offentlighets- och sekretesslagen.....	4
ALLMÄNNA UTGÅNGSPUNKTER FÖR STÖD, SERVICE, OMSORG	4
Nationell värdegrund för äldre.....	4
Samverkan och delaktighet.....	4
Avgifter	5
Förebyggande stöd och service	5
MYNDIGHETSUTÖVNING – HANDLÄGGNINGSPROCESSEN	5
Aktualisera	5
Utreda och bedöma.....	6
Livsområden	6
Känsla av trygghet	6
Hemliv	6
Personlig vård.....	7
Kommunikation	7
Förflyttning.....	7
Mellanmänskliga interaktioner/relationer	7
Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv	7
Lärande och att tillämpa kunskap.....	7
Allmänna uppgifter och krav	7
Utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv.....	8
Bedöma behov och egna resurser	8
Beslut om bistånd	8
Sammanvägd bedömning	9

Utforma uppdrag	9
Uppföljning av beslut	9
BISTÅNDSHANDLÄGGNING OCH ANSVARFÖRDELNING MELLAN KOMMUNER ENLIGT SOCIALTJÄNSTLAGEN	10
AKUTA SITUATIONER	10
ASYLSÖKANDE OCH NYANLÄNDA	11
INSATSER	11
Dagverksamhet	11
Boendestöd	11
Hemtjänst	12
Trygghetslarm	13
Städning	14
Tvätt	14
Rengöring av hjälpmedel	14
Sophantering och källsortering	14
Inköp	15
Övriga inköp, ärenden	15
Apoteksärenden	15
Husdjur	15
Personlig omvårdnad	15
Ledsugning	17
Avlösning i hemmet	18
Växelvård	18
Korttidsvistelse	18
Exempel på när korttidsvistelse kan beviljas	19
Vid erbjudande om särskilt boende	20
Särskilt boende	21
Parboende	21

Inledning

Riktlinjens syfte

Riktlinjerna omfattar handläggning och dokumentation av biståndshandläggning enligt Socialtjänstlagen. Syftet med dessa riktlinjer är att skapa tydlighet och samsyn i arbetet som rör Individ- och familjeomsorgens myndighetsutövning. Riktlinjerna ska säkerställa rättssäkerhet, likabehandling och fungera som en vägledning i det praktiska arbetet, när det gäller att utreda och bedöma behov av stöd samt planera och följa upp verkställda beslut.

Målgrupp

Målgruppen för dessa riktlinjer är personer som omfattas av biståndshandläggning genom Socialtjänstlagen.

Socialtjänstens ansvar

Enligt socialtjänstlagens portalparagraf, 1 kap. 1 § SoL, ska samhällets socialtjänst på demokratins och solidaritetens grund främja människornas ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Socialtjänsten ska under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupperns egna resurser. Verksamheten ska bygga på respekt för människornas självbestämmande och integritet.

Samverkan och delaktighet

Socialtjänsten har huvudansvaret för samverkan och ska ha upprättade rutiner för intern och extern samverkan. Detta övergripande ansvar fråntar dock inte andra verksamheter att inom ramen för sina åtaganden svara för individens personliga och sociala utveckling. All verksamhet inom Individ- och familjeomsorgen ska, så långt det är möjligt, bedrivas så att den enskilde får möjlighet till största möjliga delaktighet så väl vid handläggning av myndighetsbeslut som vid insatser och service. All samverkan ska ske med den enskildes samtycke och delaktighet med målet att öka den enskildes livskvalitet.

Lagstiftning

Riktlinjerna utgår främst från följande lagstiftning:

- Socialtjänstlagen (2001:453) SoL
- Socialtjänstförordningen (2001:937) SoF

- Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) OFS

Socialtjänstlagen

Socialtjänstlagen är en målinriktad ramlag med en kombination av skyldighets- och rättighetsregler. Lagens övergripande syfte är att främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i levnadsvillkor och aktiva deltagande i samhällslivet. Socialtjänstlagen, SoL utgör grunden för allt arbete inom socialtjänsten. Individ- och familjeomsorgens arbete ska präglas av socialtjänstlagens vägledande principer; helhetssyn, frivillighet och självbestämmande, normalisering, kontinuitet, flexibilitet och närhet.

- Helhetssynen förutsätter ett samarbete över förvaltningsgränserna.
- Frivillighet och självbestämmande ska vara vägledande vid handläggning av enskilda ärenden.
- Stöd- och hjälpinsatser ska utformas så att människor inte känner sig stämplade eller utpekade.
- Insatser så långt som möjligt genomförs av samma personal, enligt kontinuitetsprincipen.
- Av närhetsprincipen följer att insatser i hemmet går före vård utanför hemmet och att vården ska anordnas så nära hemmet som möjligt.

Offentlighets- och sekretesslagen

Alla anställda inom socialtjänsten är skyldiga att följa bestämmelser i lagen om offentlighet och sekretess, OSL. Enligt 26 kap 1 § OSL gäller sekretess inom socialtjänsten för uppgift om enskildas personliga förhållanden om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon honom närstående lider men. Sekretessen gäller såväl gentemot enskild som mellan myndigheter. Inom den egna verksamheten kan tjänstemän samråda med kollegor då det behövs för att fullgöra de uppgifter som åligger tjänsten.

Allmänna utgångspunkter för stöd, service, omsorg

Nationell värdegrund för äldre

Socialtjänsten (5 kap §§ 4, 5 SoL) har den nationella värdegrunden för äldre som utgångspunkt.

Samverkan och delaktighet

Socialtjänsten har huvudansvaret för samverkan ska ha rutiner för samverkan med

hälso- och sjukvården, polis samt övriga tänkbara samverkansparters. Detta övergripande ansvar frångår dock inte andra verksamheter att inom ramen för sina åtaganden svara för individens personliga och sociala utveckling. All verksamhet inom Individ- och familjeomsorgen ska, så långt det är möjligt, bedrivas så att den enskilde får möjlighet till största möjliga delaktighet så väl vid handläggning av myndighetsbeslut som vid insatser och service. All samverkan ska ske med den enskildes samtycke och delaktighet med målet att öka den enskildes livskvalitet.

Avgifter

Avgift tas ut enligt gällande taxa antagen av Socialnämnden. Karlsborgs kommun tillämpar maxtaxa.

Förebyggande stöd och service

Till socialnämndens uppgifter ingår förebyggande stöd och service samt att på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden, upplysningar, råd, stöd och vård, ekonomisk hjälp och annat bistånd.

Myndighetsutövning – Handläggningsprocessen

Alla insatser enligt Socialtjänstlagen är frivilliga och ska ge en skälig levnadsnivå. Riktlinjen fastställer vad Socialnämnden anser vara skäligt, vilket är ett uttryck för kvaliteten i insatsen och vilken ambitionsnivå som kan vara rimlig i varje enskilt fall. Handläggning ska ske skyndsamt utan dröjsmål.

Aktualisera

Biståndshandläggaren fattar beslut i ärenden utifrån Socialnämndens delegationsordning. Det finns inga begränsningar om vad den enskilde kan ansöka om. Ibland är det svårt för den enskilde att precisera en ansökan. Handläggaren är då behjälplig med att förtydliga en ansökan utifrån den enskildes önskemål. När någon annan än den enskilde tar kontakt eller om en orosanmälan inkommer till kommunen om att en enskild kan vara i behov av insatser enligt Socialtjänstlagen ska ärendet aktualiseras och en förhandsbedömning göras utan dröjsmål. Vid en orosanmälan görs en förhandsbedömning som fastställer om denna leder till en ansökan från den enskilde. Socialtjänstlagen innehåller inga möjligheter till tvångsinsatser, vilket innebär att en utredning av den enskildes behov och beslut om insatser endast kan genomföras om den enskilde själv vill det.

En anhörig eller närstående kan vara behjälplig att påtala behovet men det är alltid den enskilde som formellt ansöker. Sökanden får företrädas av ett ombud med stöd av en skriftlig fullmakt. Om den enskilde på grund av sjukdom inte har insikt om sin situation och själv saknar förmåga att framföra en ansökan behövs en legal ställföreträdare i form av förvaltare.

Utreda och bedöma

Biståndshandläggarens utredning om bistånd enligt Socialtjänstlagen ska företrädesvis ske via ett fysiskt möte hemma hos den enskilde. Biståndshandläggaren identifierar behov genom kartläggning och informerande samtal med den enskilde vid utredningen i förhållande till ansökans omfattning. Utredningen sker utifrån ICF:s livsområden där den enskildes behov, resurser och mål dokumenteras strukturerat. Omgivningsfaktorer där den enskilde befinner sig kan vara underlättande eller hindrande, det är också faktorer att ta hänsyn till för biståndshandläggaren i syfte att kunna planera en trygg och säker hemgång.

Livsområden

Insatserna enligt Socialtjänstlagen ska utgå från den enskildes behov av stöd. Dessa behov kan beskrivas utifrån International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF) livsområden och vara såväl hälso- och sjukvårds insatser som omsorgsinsatser. Den enskilde kan få stöd med vissa delar i en aktivitet, eller utfört utan att själv delta. Den enskilde kan enligt ICF ha olika grader av svårighet att genomföra en aktivitet enligt följande

- ingen svårighet
- lätt svårighet
- måttlig svårighet
- stor svårighet
- total svårighet

Känsla av trygghet

Livsområdet handlar om den enskildes upplevda känsla av trygghet; både i och utanför bostaden.

Av 5 kap. 4 § andra stycket i socialtjänstlagen framgår det att socialnämnden ska verka för att äldre personer får möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden, se nationell värdegrund för äldreomsorgen.

Hemliv

Livsområdet hemliv är ett samlingsnamn för olika insatser som syftar till att den enskilde ska kunna sköta sitt hem som tex städa, handla, uträtta ärenden, ta hand om hjälpmedel, laga och servera mat, gå ut med sopor, tvätta, bädda, vattna blommor.

Personlig vård

Detta beskriver behov som handlar om egen personlig vård, att tvätta sig och torka sig själv, att ta hand om sin kropp, att klä sig, att äta och dricka och att ta hand om sin egen hälsa.

Personlig vård benämns också som personlig omvårdnad. Här ingår munhygien, dusch och personlig hygien samt hjälp vid måltider.

Kommunikation

Livsområdet är ett samlingsnamn för att få stöd med att kunna klara av att kunna kommunicera – att göra sig förstådd eller att ta emot information.

Förflyttning

Livsområdet är ett samlingsnamn för att kunna få stöd med att kunna röra sig. Gäller för personer som upplever rädsla, osäkerhet eller att inte klara att förflytta sig på olika sätt.

Mellanmänskliga interaktioner/relationer

I livsområdet beskrivs förmågan att kunna ha kontakter med andra personer i privata eller formella sammanhang.

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar mellanmänskliga relationer: stöd och hjälp att hålla kontakt med familj, vänner, grannar. Stöd och hjälp att ta kontakt och boka tid med myndigheter, vårdcentral, frisör, fotvård.

Samhällsgemenskap, socialt och medborgerligt liv

Beskriver förmågan att engagera sig i organiserat socialt liv utanför familjen.

Lärande och att tillämpa kunskap

Lärande och tillämpning av kunskap som är inlärd, tänkande, problemlösning och beslutsfattande.

Det kan till exempel vara att se till att något som har gått sönder blir lagat eller att slänga matvaror som har blivit dåliga.

Allmänna uppgifter och krav

Ett samlingsnamn för olika insatser som syftar till att på en övergripande nivå lära sig att kunna planera, hantera och fullfölja vad den dagliga livsföringen kräver, samt att hantera stress.

Utbildning, arbete, sysselsättning och ekonomiskt liv

Handlar om förmågan att engagera sig och utföra sådana handlingar som krävs vid utbildning, arbete, anställning och ekonomiska transaktioner.

Personligt stöd till person som vårdar eller stödjer den enskilde

Avser endast stöd för personer som vårdar eller stödjer en närstående. Begreppet närstående används här i enlighet med 5 kapitlet § 10 socialtjänstlagen. I bedömningen av vilken eller vilka avlösande insatser som ska tillgodose behovet, bör i normalfallet inte två eller flera insatser beviljas för att tillgodose samma behov.

Bedöma behov och egna resurser

Den enskilde är ansvarig för sitt liv och för sina beslut. Det innebär ett egenansvar att själv tillgodose sina behov, exempelvis att byta bostad när den nuvarande bostaden inte motsvarar behoven, samt att ta del av information om de aktiviteter och hjälpinsatser som finns att tillgå.

Biståndet ska motsvara det behov som den enskilde har av vård och omsorg. När det finns likvärdiga insatser att tillgå ska det för kommunen mest kostnadseffektiva alternativet väljas.

Som ett led i behovsbedömningen prövas om behovet kan avhjälpas eller minskas genom insatser såsom bostadsanpassning, träning, hjälpmedel eller bostadsbyte eller om det kan tillgodoses på annat sätt.

Den enskilde kan få insatser oavsett var personen är folkbokförd i kommunen, det kan exempelvis vara i husvagn eller vandrarhem. Den enskilde kan även få insatser i sommarstugan eller hos närstående i Karlsborgs kommun eller i en annan kommun.

Beslut om bistånd

Beslutet ska ge svar på ansökan och det ska framgå vilka behov som ska tillgodoses och det stöd som personen har beviljats. Alla beslut ska vara tidsbegränsade på högst ett år om det inte är uppenbart olämpligt.

Hur detaljerat ett beslut ska vara beror på vilken typ av beslut det är, det kan vara utformat så att det ger utrymme till att anpassa stödet om den enskildes behov varierar mellan olika dagar. Beslutet utgör grunden för ett uppdrag till utföraren.

Beslutets långvarighet och utformning ska även avspegla de resurser den enskilde har samt den möjliga utvecklingspotential mot ökad självständighet som finns.

Beslut som inte verkställs inom tre månader på grund av att den enskilde inte tar emot stödet följs upp, omprövas eller avslutas. Innan uppföljningen ska verksamheten redogöra för hur det motiverande arbetet utförts av utföraren och ställning tas till när det är lämpligt för uppföljning. Den enskilde får göra en ny ansökan när det är aktuellt om insatsen avslutas.

Sammanvägd bedömning

Av beslutet ska det framgå vad som har beslutats samt enligt vilket lagrum beslutet är fattat och ska innehålla en beslutsmotivering. Utredningen i sin helhet ska alltid kommuniceras med den enskilde.

Ett beslut kan vara bifall, delavslag eller avslag på ansökan. Vid avslagsbeslut ska det framgå hur behovet tillgodoses på annat sätt.

Den enskilde underrättas skriftligt om beslutet. Biståndshandläggare överväger om det finns fler parter som ska underrättas.

Utforma uppdrag

Verksamheten som ska utföra stödet ska ha en beställning att utgå från innan verkställigheten påbörjas. En beställning är utformad utifrån vad som framgår i utredningen och tillhörande beslut. Uppdraget är grunden till hur verksamheten ska utföra insatserna.

Uppföljning av beslut

Alla beslut ska omprövas vid förändring av den enskildes behov eller vid beslutets utgång. Omprövningen ska präglas av brukarens behov av kontinuitet samtidigt som nya omständigheter ska beaktas.

Beslutade insatser ska följas upp en första gång med hjälp av genomförandeplanen senast enligt nedanstående tabell och därefter vid behov.

Insats enligt SoL	Uppföljning efter
Hemtjänst, nytt ärende	4-6 veckor
Hemtjänst, endast service	8-9 veckor
Hemtjänst, pågående ärende	1 år
Växelvård	6 månader
Dagverksamhet	6 månader
Särskilt boende	1 år
Trygghetslarm	1 år
Korttidsvistelse	1 vecka

Genomförandeplan

Enligt 3 kap. 5 § Socialtjänstlagen ska insatser som beviljats utformas och genomföras tillsammans med den enskilde. Hur en insats ska genomföras planeras utifrån biståndshandläggarens beställning och tillsammans med den enskilde och dokumenteras i en genomförandeplan. Genom planen tydliggörs både för den enskilde och för utföraren vad, när och hur insatser ska utföras.

Genomförandeplan upprättas hos utföraren och används även som utgångspunkt för fortlöpande anteckningar i journal samt för uppföljning av insatser.

Biståndshandläggning och ansvarsfördelning mellan kommuner enligt Socialtjänstlagen

För de flesta personer är bosättnings- och vistelsekommunen en och samma kommun. Bosättningskommunen ansvarar för stöd- och hjälpinsatser till den enskilde oavsett om hen vistas i bosättningskommunen eller tillfälligt i en annan kommun. Ansvaret omfattar att utreda behov, besluta, verkställa och finansiera de stöd och hjälpinsatser som den enskilde behöver. Detta ansvar gäller även om behovet av bistånd endast föreligger när den enskilde vistas i vistelsekommunen. Den enskilde avgör själv vilken kommun som är bosättningskommun när:

- den enskilde har en starkare anknytning till en annan kommun än den kommun hen är stadigvarande bosatt i
- den enskilde saknar stadigvarande bostad, oavsett om den är folkbokförd där eller inte.
-

En vistelse i en annan kommun kan leda till att bosättningskommunen ändras, beroende på den enskildes avsikter. En kommun som anser att ett ärende ska flyttas över ska begära det hos den andra kommunen. Ärendet flyttas då över om den enskilde har starkast anknytning till den andra kommunen och det med hänsyn till den enskildes önskemål, hjälpbehovets varaktighet och omständigheterna i övrigt framstår som lämpligt. En begäran ska vara skriftlig. Den andra kommunen ska skriftligen och utan dröjsmål meddela sin inställning.

Akuta situationer

Situationer kan uppstå oväntat och oförutsett och då har vistelsekommunen ansvar för utredning, beslut, verkställighet och kostnader för de insatser som behövs omedelbart. Praxis har utvecklats för hur akuta situationer bör tolkas. Vilka insatser som kan bli aktuella beror på förhållandena i det enskilda fallet.

Asylsökande och nyanlända

Kommunen har enligt Socialtjänstlagen det yttersta ansvaret för de som vistas i Sverige. Migrationsverket ansvarar för asylsökande enligt lagen om mottagande av asylsökande (LMA). LMA är dock en mer begränsad lagstiftning än Socialtjänstlagen, därför gäller kommunens yttersta ansvar även för personer som omfattas av LMA. Kommunen är därför skyldig att pröva den enskildes ansökan om bistånd för behov som inte täcks genom LMA. Det innebär att en asylsökande vid behov kan beviljas hemtjänst, korttidsvistelse eller särskilt boende.

Insatser

Dagverksamhet

Bistånd avseende dagverksamhet fattas enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen. Verksamheten riktar sig till personer i behov av sysselsättning och en meningsfull vardag. Syftet med verksamheten är att brukaren ska kunna bo kvar i sitt boende så länge som möjligt, öka livskvaliteten för både brukaren och närstående samt fungera som en avlastning för anhöriga.

Riktas till personer med fastställd kognitiv svikt samt till personer med kognitiva svårigheter som får sina behov bäst tillgodosedda inom kognitiv sviktorganisationens dagverksamhet.

Riktas till personer med kognitiva svårigheter. För att erhålla bistånd ska andra möjligheter till sysselsättning/aktivitet ha uteslutits och studier ha avslutats.

Skälig levnadsnivå

Insatsen beviljas utifrån den enskildes behov, i normalfallet som mest fem dagar i veckan. Resa till och från dagverksamhet ingår inte i beslutet.

Boendestöd

Bistånd avseende boendestöd fattas enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen. Enligt 5 kap. 7 § i Socialtjänstlagen ska kommunen verka för att människor som av psykiska eller andra skäl möter betydande svårigheter i sin livsföring får möjlighet att delta i samhällets gemenskap och att leva som andra. Stödet ska vara anpassat efter personens behov av särskilt stöd.

Boendestöd ska ge den enskilde en möjlighet att bo kvar i den egna bostaden. Insatsen har ett tydligt fokus på att den enskilde ska utvecklas och att dennes självständighet ökar utifrån den enskildes förutsättningar.

Målet är att den enskilde ska delta självständigt i samhällslivet och successivt minska stödet. Centralt i boendestöd är den enskildes delaktighet utifrån förmåga. Den enskilde kan även få stödet utfört utan att själv delta, om den enskildes hälsotillstånd gör att det är svårt. Är det ett mer stadigvarande behov av hjälp, ska dessa behov tillgodoses av hemtjänst.

Serviceinsatser innefattar praktiskt stöd och de ska utföras med målet att den enskilde ska klara aktiviteten helt eller mer självständigt utifrån den enskildes förutsättningar.

Personlig vård innefattar vård och omsorg och att ta hand om sin hälsa. All personlig vård ska utföras med målet att den enskilde ska klara insatsen helt eller mer självständigt.

Skälig levnadsnivå

Boendestöd kan erbjudas vardagar, dagtid.

Hemtjänst

Hemtjänst är individuellt behovsprövat bistånd enligt 4 kap 1§ Socialtjänstlagen. Insats kan beviljas till den som till följd av åldersrelaterad, fysisk funktionsnedsättning, psykisk funktionsnedsättning och/eller sjukdom inte själv kan klara sin dagliga livsföring och skötsel av hemmet. Bistånd beviljas om behovet inte kan tillgodoses på annat sätt och att insats krävs för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå.

Kommunen ska som utgångspunkt arbeta för att den som önskar ska kunna bo kvar i sin bostad till livets slut. Detta förutsätter att den enskildes behov kan tillgodoses i hemmet. I annat fall ska den enskilde motiveras att ansöka om särskilt boende där behov av trygghet och säkerhet bättre kan tillgodoses. Det kan inte finnas en obegränsad frihet för den enskilde att välja sociala tjänster, till exempel kopplat till kostnad.

Ibland uppstår behov av hemtjänstinsatser plötsligt hos både personer som inte tidigare har haft hemtjänst och hos dem som plötsligt behöver mer stöd. Det kan handla om att en närstående själv blir sjuk som annars är den som ger vård och omsorg. Behovet kan uppstå när som helst under dygnet alla veckans dagar.

På kvällar, nätter och helger kan sjuksköterska tillfälligt sätta in stöd, som biståndshandläggare utreder och fattar beslut om nästkommande vardag.

Sjuksköterska meddelar den enskilde att utredning av behov kommer att ske nästkommande vardag av biståndshandläggare.

Sjuksköterska i tjänst bistår under kvällar, helger och nätter med att:

- bedöma om akuta och eller tillfälliga insatser behöver sättas in i avvaktan på att handläggare gör en behovsbedömning
- ta emot och ge information
- starta en pappersjournal när den enskilde inte haft hemtjänst tidigare
-

Utföraren ansvarar för att tillgodose förändrade behov som inte omfattas av den enskildes beslut. Ibland uppstår plötsligt oförutsedda behov hos den enskilde i form av tillfälligt utökade insatser vid till exempel feber, magsjuka eller dylikt. Utförarens personal ska då utföra mer åt den enskilde. Den ska ges utan föregående biståndsbedömning. Kvarstår behovet efter tre vardagar ansöker den enskilde om utökade insatser hos biståndshandläggare. Om biståndshandläggare beviljar mer stöd och hjälp beviljas det från fjärde dagen med oförutsedda behov. Om behovet bedöms vara tillfälligt fattas beslut om tidsbegränsade insatser. Om behovet bedöms vara varaktigt fattas ett nytt beslut.

Utföraren ska omedelbart meddela biståndshandläggare om

- den enskildes hälsa och behov förändras
- den enskilde avlidit
- den enskilde blivit inlagd på sjukhus

Omfattning

Hemtjänst – hjälp i hemmet beviljas med maximalt 110 timmar/månad. Behoven definieras som omfattande då hemtjänstinsatser eller andra kombinationer av insatser, exempelvis HSL-insatser överskrider antalet timmar per månad. Beslut över 110 timmar/månad beviljas inte i normalfallet, då behovet kan tillgodoses via särskilt boende. Dessa beslut ska motiveras med att särskilt boende i dessa fall är en mer kostnadseffektiv insats. Kommunens kostnader för att utföra den hemtjänst den enskilde ansökt om, respektive kommunens kostnad för att driva en plats i särskilt boende ska redovisas i dessa fall.

Trygghetslarm

Ett trygghetslarm ska beviljas då det föreligger behov av att kunna påkalla hjälp i hemmet vid akuta situationer. Akuta situationer är oförutsedda händelser som inte kan tillgodoses med beviljade och planerade insatser. Vägledande på detta kan tex vara fallolyckor.

Den enskilde ska informeras om hur larmet är tänkt att användas och vad som kan ske om trygghetslarmet inte används på ett för ändamålet korrekt sätt. För att beviljas ett trygghetslarm ska den sökande ha insikt i och förståelse för när och på vilket sätt trygghetslarmet ska användas.

När larmfrekvensen förändras för den enskilde kan det vara ett tecken på ökade eller förändrade behov av insatser. Den utförare som identifierar ska då kontakta biståndshandläggare för att de ska kunna följa upp de insatser den enskilde har samt att kunna erbjuda andra alternativa stödinsatser.

Städning

Beroende på vad den enskilde själv kan göra, omfattar hjälp med städning: dammsugning, dammtorkning, torkning av golv, rengöring av dusch, badrum och wc, rengöring av disk- och köksbänkar samt runt spis och torkning av skåpsdörrar samt dörrar till kyl och frys. I städning ingår exempelvis inte att städa och piska tunga mattor. Storstädning och sanering ingår inte i begreppet städning utan det hänvisas till privat utförare. Definition av sanitärt: [Hälsoskyddslag \(1982:1080\) Svensk författningssamling 1982:1982:1080 - Riksdagen](#)

Vid behov av avfrostning av frys, rengöring av ugn och spisfläkt, fönsterputs etc. kan ett vanligt beviljat städ bytas ut.

Skälig levnadsnivå

I Karlsborgs kommun ska alla som beviljats hjälp med städning få sin bostad städad som mest var tredje vecka.

Beviljas för bostad om två rum och kök samt hygienutrymmen. För makar, sammanboende, partners behov kan ytterligare ett rum ingå, om paret inte har gemensamt sovrum. Om det finns särskilda skäl så kan städning beviljas oftare. Särskilda skäl kan tex vara astma, kol, inkontinens, personer med grav synnedsättning.

Tvätt

Beroende på vad den enskilde själv kan göra, omfattar hjälp med tvätt: sortering, tvätta, hänga upp tvätt/torktumla, vika kläder, handdukar och sänglinne samt plocka in i skåp, strykning av kläder och mindre dukar. Mangling utförs ej.

Skälig levnadsnivå

I Karlsborgs kommun ska alla som beviljats tvätt få hjälp som mest varannan vecka, upp till 3 timmar /mån. Vid särskilda skäl kan ytterligare insatser beviljas.

Rengöring av hjälpmedel

Den enskilde med förskrivet hjälpmedel har ansvar för att hålla hjälpmedlet rent och kan behöva stöd med detta om det inte kan utföras på något annat sätt.

Skälig levnadsnivå

Upp till 1 ggr/vecka eller vid behov.

Sophantering och källsortering

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar hjälp med sophantering: slänga sopor, källsortera sopor i den enskildes hem. Hur ofta den enskildes har behov av hjälp med sophantering och källsortering varierar utifrån hur lösningen av källsortering ser ut i bostaden. Den enskilde skall själv bistå med lämpliga kärl. Bortforsling av källsorterat material ingår inte i den beviljade hemtjänstinsatser. Hushållsavfall slängs i för fastigheten avsedda soptunnor

Skälig levnadsnivå

I Karlsborgs kommun kan det vara skäligt att få hjälp med att slänga normalt hushållsavfall i för fastigheten avsedda soptunnor dagligen.

Inköp

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar hjälp med inköp: skriva inköpslista, inköp av dagligvaror, packa upp varor, hjälp att betala.

Skälig levnadsnivå

I Karlsborgs kommun ska alla som beviljats hjälp med inköp få denna hjälp utförd vid ett tillfälle per vecka. Inköp av dagligvaror ska i första hand ske via internet handel och i andra hand i butik.

Övriga inköp, ärenden

Beviljas utifrån den enskildes behov eller närståendes möjligheter att bistå.

Skälig levnadsnivå

I Karlsborgs kommun ska de som beviljas övriga inköp få det utfört utifrån individuella behov, som mest två gånger per år. Övriga inköp bör om möjligt i första hand ske via postorder/näthandel.

Apoteksärenden

Beroende på vad den enskilde själv kan göra omfattar apoteksärende hjälp med att få hem varor och läkemedel från apoteket.

Skälig levnadsnivå

I Karlsborgs kommun ska de som beviljas förskrivna läkemedel få beviljat insatser utifrån behov.

Husdjur

Skötsel av husdjur beviljas inte utom i undantagsfall under mycket begränsad tid då särskilda skäl föreligger, detta i syfte att hitta en ny lösning för djuret.

Personlig omvårdnad**Att tvätta sig**

Innefattar att duscha, tvåla in kroppen och torka kroppen efter dusch.

Skälig levnadsnivå

Duschning två till tre gånger per vecka samt daglig basal omvårdnad.

Kroppsvård

Innefattar hårvård, enklare nagelvård, rakning och tandvård.

Att sköta toalettbehov

Innefattar hjälp till toaletten, att torka sig på toaletten, byta sanitära artiklar och bindor, kateter, stomi samt att tvätta händer.

Att klä på och av sig

Hjälper att ta på och av kläder samt stödstrumpor.

Här ingår även hjälp med att ta på och av sig skor och ytterkläder.

Att äta och dricka

Att genomföra uppgifter och handlingar för att äta mat som serveras, att dela och föra mat till munnen samt konsumera den på ett kulturellt acceptabelt sätt. Sällskap vid måltid i syfte att säkerställa att personen får i sig mat på ett tryggt och säkert sätt och omfattning.

Matdistribution

Matdistribution innebär att den enskilde får tillagad mat levererad i portionsförpackning.

Tillredning av mat

Den enskilde kan få hjälp med att:

- tillreda frukost och lättare kvällsmat
- värma mat i mikrovågsugn eller enklare rätt på spis eller ugn
- ta fram eller göra i ordning tillbehör (grönsaker, skala potatis, sylt med mera) och dryck till maten
- matdistribution
- förmiddags- och eftermiddagskaffe samt lättare nattmål

Ledsagning

Personer som behöver få stöd eller hjälp att förflytta sig till och från aktiviteter. Ledsagning kan tex. ges för att delta i kultur- och fritidsverksamheter. Vid behov kan insatsen omfatta omvårdnad i form av på- och avklädning, hjälp med matsituationer och toalettbesök.

I beslut och uppdrag till utförandet ska det framgå i vilka moment den enskilda behöver hjälp alternativt stöd. Det ska framgå i vilket moment stödet ska ges. Det kan tillexempel handla om:

- Att lyfta och bära föremål
- Att ändra grundläggande kroppsställning
- Att förflytta sig själv
- Att gå uppför och nedför i trappor

När den enskilde exempelvis vill delta på träffpunkt, i föreningsliv, gå till biblioteket eller kyrkan eller andra religiösa samfund eller kunna rösta i allmänna val, omfattas dessa behov av detta område. En förutsättning för att kunna genomföra detta är att den enskilde själv kan förflytta sig, eller får stöd med det.

Ledsagning beviljas till personer som pga. funktionsnedsättning har svårigheter att själva klara sig utanför hemmet och där det saknas anhöriga eller andra närstående som har möjlighet att hjälpa till.

Bedömning av hjälpbehov vid förflyttning ska vid behov göras i samråd med arbetsterapeut, sjuksköterska eller fysioterapeut. Det kan även vara aktuellt att inhämta underlag från nämnda professioner. Detta för att säkerställa att det inte finns någon medicinsk grund till svårigheter vid förflyttning samt att behovet inte kan tillgodoses genom hjälpmedel.

Outnyttjade timmar kan inte sparas till ny månad.

I beslutet ska det anges till vilken aktivitet ledsagning ska utföras, frekvens och i vissa fall antal timmar/månad. Det är vårdgivaren som beviljar sjukresor och ombesörjer transporten med rullstol samt hämtning från bostaden och avlämning hos vårdgivare. I särskilda fall kan ledsagning beviljas till vårdinrättningar tex om den enskilde på grund av kognitiv sviktsjukdom är mycket orolig och därför har svårt att klara resan utan en ledsagare.

Skälig levnadsnivå

I normalfallet beviljas ledsagning i närområdet som mest med tre timmar per månad, under vardagar dagtid.

Avsteg gällande antalet timmar kan förekomma vid ledsagning till och från vårdinrättning och innefattar alla förflyttningar inom hemmet.

I Karlsborgs kommun beviljas ledsagning/följe till kulturella och sociala aktiviteter en gång i månaden. Ledsagning till träffpunkt och vårdinrättning beviljas utifrån respektive brukares behov.

Till exempel hjälp att läsa post/epost, kontakta och boka färdtjänst eller liknande. För att beviljas insatsen krävs det att det är möjligt att påvisa uppenbara svårigheter gällande förmågan att självständigt kommunicera, göra sig förstådd och ta emot information.

I normalfallet beviljas detta upp till två gånger per vecka.

Avlösning i hemmet

Bistånd avseende avlösning i hemmet fattas enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen. Syftet med insatsen avlösning är att öka den enskildes möjligheter till att bo kvar i sitt ordinära boende samt att stötta närstående som är i behov av avlösning för att denne ska kunna bibehålla sitt nätverk och orka med sin vardag.

Insatsen avlösning i hemmet ges till den som sammanbor och vårdar en närstående. Insatsen avlösning kan innebära att ge den anhörige egen tid i eller utanför hemmet för att kunna delta i föreningsliv, ägna sig åt fritidsaktiviteter, umgås med vänner eller annat som är av betydelse för den anhöriga.

Hur ofta den enskilde har behov av avlösning är individuellt. Avlösningstimmar som inte förbrukas kan inte sparas till nästkommande månad. I avlösningen kan ingå insatser som promenader, social samvaro, måltidshjälp, hjälp med toalettbesök. Avlösning kan vid behov vara kontinuerligt bokad, samma tider varje vecka

Skälig levnadsnivå

I Karlsborgs kommun ska alla som har behov av hjälp med avlösning få avgiftsfri avlösning i hemmet upp till 10 timmar per månad. Om behov av ytterligare avlösning utförs biståndshandläggning och en avgift tas ut enligt fastställd taxa.

Växelvård

Bistånd avseende växelvård fattas enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen. Växelvård kan vara aktuellt när en närstående vårdar den enskilde och behöver avlastning. Det ska bidra till att den enskilde får möjlighet att bo kvar hemma i sitt ordinarie boende längre än vad som annars hade varit möjligt.

Skälig levnadsnivå

Växelvård kan beviljas som mest så att den enskilde bor hemma i sin ordinarie bostad minst halva tiden.

Korttidsvistelse

Bistånd avseende korttidsvistelse fattas enligt 4 kap 1 § Socialtjänstlagen. Korttidsvistelse är avsedd för tillfällig vård och omsorg dygnet runt och är ett

komplement till stöd i hemmet. Korttidsvistelse kan innebära att man får dela rum med andra brukare.

Det är viktigt att den enskildes behov av korttidsvistelse utifrån detta syfte är kortsiktigt och att det därför ska finnas en tydlig plan som beskriver hur den enskilde ska kunna återgå till den egna bostaden alternativt till särskilt boende. Grunden är att korttidsvistelse beslutas om upp till två veckor i taget.

Om den enskilde som vistas på korttidsvistelse blir inlagd på sjukhus är beslutet om korttidsvistelse vilande. Personen behåller sitt beslut men om den enskildes behov förändras under sjukhusvistelsen kan beslutet om korttidsvistelse komma att omprövas inför utskrivning. Det är biståndshandläggare som bevakar ärendet i samverkan med regionen och som avgör om ny bedömning är aktuellt.

Korttidsvistelse är en insats som bör användas sparsamt. Om möjligt ska andra insatser i hemmet erbjudas, såsom exempelvis hemtjänst, avlösning och dagverksamhet.

Akut behov av korttidsvistelse (som ej kräver sjukhusvård) som uppkommer kvällar och helger hanteras tillfälligt av tjänstgörande sjuksköterska. Sjuksköterska meddelar den enskilde att utredning av behov kommer att ske nästkommande vardag av biståndshandläggare och samtidigt informerar biståndshandläggare via meddelandefunktionen i verksamhetssystemet.

Exempel på när korttidsvistelse kan beviljas

Tillfälligt ersatt stöd och omsorg från närstående

När en närstående utför hela eller delar av vården men tillfälligt inte kan ge detta stöd kan behov av korttidsvistelse uppstå. Det kan bli aktuellt när den närstående får förhinder och hemtjänstinsatser eller avlösarservice inte bedöms vara tillräckliga för att tillgodose den enskildes behov.

I avvaktan på lösning av ordinarie

bostadssituation/bostadsanpassning

Ibland är det inte praktiskt möjligt att komma hem direkt efter en sjukhusvistelse till följd av förändring i den enskildes fysiska förmåga. En del hinder kan lösas tillfälligt med hjälpmedel och detta bör då uttömmas i första hand.

Vård i livets slutskede

Om den enskilde trots omfattande hemtjänst- och hemsjukvårdsinsatser inte känner sig trygg med den vård och omsorg som ges i hemmet kan korttidsvistelse bli aktuellt i livets slutskede.

Korttidsvistelse utöver ovanstående kriterier

Korttidsvistelse utöver ovanstående beviljas endast i undantagsfall. Den enskilde har ett egenansvar att själv tillgodose sina behov.

Den nuvarande bostaden inte motsvarar behoven

Under en kort period i väntan på bostadsbyte kan beslut om korttidsvistelse beviljas. När hindret är åtgärdat upphör grund för beslut om korttidsvistelse. Om den enskilde överklagar avslagsbeslut får hen återgå hem i väntan på förvaltningsrättens beslut.

Oförmåga att kalla på hjälp

Oförmåga att använda trygghetslarm, telefon eller andra tekniska hjälpmedel.

Otrygghet/stark oro

Detta kriterium ska beslutet begränsas till 5 dagar och orsaken till otryggheten skyndsamt utredas och åtgärdas.

Rehabiliteringsbehov som inte kan tillgodoses i hemmet.

Skriftlig bedömning av rehabiliteringspersonal krävs (bedömningen skall innehålla konsekvenser av hemgång, planerade åtgärder och tidsperspektiv).

Medicinska behov som inte kan tillgodoses i hemmet.

Skriftlig bedömning av sjuksköterska krävs (bedömningen skall innehålla konsekvenser av hemgång, planerade åtgärder och tidsperspektiv).

Oklara behov/osäkerhet om huruvida personens behov kan tillgodoses i ordinärt boende, d.v.s. utredningsplats.

Insats enbart utifrån detta kriterium skall pågå som längst tre dagar. Därefter skall något av ovanstående kriterier föreligga för ett nytt beslut.

Vid erbjudande om särskilt boende

Vistas den enskilde på korttidsvistelse i väntan på särskilt boende ska verkställas, har personen inte möjlighet att tacka nej till erbjuden plats, se rubrik "Vid erbjudande om lägenhet". Den enskildes behov anses då kunna tillgodoses genom den erbjudna platsen på vård- och omsorgsboende varför beslut om korttidsvistelse kommer omprövas och avslås och flytten ske per omgående. En flytt kan ske innan lägenheten har möblerats fullt ut.

Särskilt boende

Bistånd om särskilt boende till äldre beviljas enligt 4 kap § 1 Socialtjänstlagen i enlighet med det som beskrivs i 5 kap § 5 Socialtjänstlagen.

För att beviljas särskilt boende ska ett eller flera av nedanstående kriterier vara uppfyllda:

- Omfattande omvårdnadsbehov som är bestående.
- Vid otrygghet, så som känsla av ensamhet, osäkerhet och rädsla i sitt hem där inte hemtjänstinsatser räcker till.
- Den enskilde är fara för sig själv, svårigheter att orientera sig och kan inte påkalla hjälp/larma.
- Omfattande hemtjänst samt hälso- och sjukvårdsinsatser

Parboende

Beslutet om medboende ställs till den biståndsberättigade och fattas enligt 4 kap. 1 och 1 c §§ Socialtjänstlagen. När makar, sambor eller registrerade partners beviljas särskilt boende ska det framgå i besluten att de beviljas att bo tillsammans om det ingår i bådas ansökningar.

Kriterier för parboende

- Personerna ska varaktigt ha sammanbott, förekomst av en gemensam bostad och hur personerna bott i denna bostad ska beaktas, hushållsgemenskap samt folkbokföringsadress kan vara av betydelse.
- Det ska vara bådas önskan att fortsatt sammanbo. Om endast en av parterna vill bo tillsammans i särskilt boende kan ansökan om medboende inte bifallas.
- Anhörigas/närståendes önskemål om att makarna ska fortsätta bo tillsammans är inte avgörande för beslutet.

En förutsättning att beredas plats i parboende är att den medboende avsäger sig besittningsrätten.

Beslut om parboende kan återkallas om den som beviljats särskilt boende, eller den medboende, uttrycker eller på annat sätt visar att det inte längre är dennes vilja att sammanbo.

Biståndsbeslutet ska förses med förbehåll som anger att om den biståndsberättigade avlider, om någon av parterna önskar avsluta sammanboendet eller om det föreligger risker för någon av parternas liv och hälsa med fortsatt sammanboende, återkallas beslut om medboende.

Om den biståndsberättigade avlider ska, efter ansökan, en biståndsbedömning göras för den efterlevande parten. Bedöms den parten ha behov av särskilt boende ska denne erbjudas plats i särskilt boende. Om behov inte anses föreligga ska ett avslag göras och en avflyttning kan inledas med hänvisning till avståendet av besittningsskydd.